TAMPERE. FINLAND

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ

1) Ennaltaehkäisy

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?

• Ennaltaehkäisyssä panostetaan erityisesti toimintakulttuuriin ja yhteisöllisyyteen ja toimivan vuorovaikutuksen pelisääntöihin
  ○ ”Me kaikki ollaan me”
• Vastakkainasettelujen torjunta - sen sijaan lähtökohtana se mikä yhdistää
• Positiivinen, ratkaisukeskeinen ilmapiiri
• Toimijoina koko kouluyhteisö, vanhempainyhdistys ja kaikki huoltajat
• Selkeä ja avoin tiedottaminen koteihin
	• Kunnioittava puhetapa
	• Varhainen puuttuminen
	• Small talk arjessa
	• Tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen
	  ○ Askeleittain, Lions Quest, Yhteispeli tms.
	• Tuetaan joustavan identiteetin rakentamista ja itsemäärittelyoikeuden toteutumista
	• Yhteisöllisyyden ja osallisuuden portaat
	• Säännöllisesti, lukuvuosittain, oppilaiden kanssa käydään läpi mitä on kiusaaminen, käsitteen määrittelyä
	• Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen
	• Ryhmäytys, kuraattorit, kouluvalmentajat, KiVa-tiimi tai vastaava, oppilaskunta, tukioppilaat
		• *Miten tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan koulussanne?*
		  - Luokan yhteiset pelisäännöt
		  - Työtavat, jotka vaativat oppilaiden yhteistyötä
		  - Yhteiset retket ja tapahtumat
		  - Vapaa, keskusteluun ja tunteiden ilmaisuun rohkaiseva ilmapiiri
		• *Kuka opettaa, millä luokka-asteilla, mitä materiaaleja käytetään?*
		  - Luokanopettaja
		  - Huomaa hyvä, Aivot käyttöön,
		• *Kuinka monta tuntia opetukseen käytetään? Missä oppiaineissa?*
		  - 4. ja 6.luokilla oppitunti on merkitty lukujärjestykseen (0,5vvt)
		  - Lisäksi kaikilla luokka-asteilla AI, UE, YMP, LI, MU
		• *Miten kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatilanteen voi tuoda ilmi?*
		  - Oppilas tai huoltaja voi ilmoittaa asiasta koulun aikuiselle kertoen, puhelimitse, Wilma-viestillä…

		• *Miten yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen näkyy koulun arjessa (esimerkkejä)?* • *Miten koulu viestii näistä asioista huoltajien suuntaan?* - Huoltajien edustajat ovat tervetulleita yhteisöllisen opiskeluhuollon kokouksiin - Wilma-viestit - Vanhempainillat

2) Interventio

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
• Puuttuminen mahdollisuuksien mukaan jo ennen tilanteen eskaloitumista ja kriisiä • Kytevien konfliktien tunnistaminen, viranomaisyhteistyö tarvittaessa • Tiedonkulku henkilöstön välillä • Käytetään yhteneviä käsitteitä • Konfliktin akuutissa vaiheessa vain väliintulo ja tilanteen rajaaminen • Toimijat: Tilanteessa oleva opettaja ja tarvittava määrä muita aikuisia	• Puuttumisen yhteydessä olennaista tilanteen rajaaminen • Osapuolten välinen dialogi käydään myöhemmin. • Nopea tiedottaminen koteihin tärkeää em. tavoitteiden saavuttamiseksi	• *Miten interventioprosessi toteutuu koulussanne?* Väkivaltaan ja häirintään täytyy aina puuttua. Jokainen tilanne on erilainen ja asioihin on reagoitava tilanteen vaatimalla tavalla. Väkivalta- ja häirintätilanteiden selvittelyssä on aina otettava huomioon kaikkien osapuolten oikeusturva. 1.Oppilaan/oppilaiden käsketään lopettaa toiminta. 2. Ellei käsky auta, aikuinen menee väliin. 3. Paikalle pyritään saamaan toinen aikuinen. 4. Muut oppilaat ohjataan pois paikalta. 5. Tarvittaessa soitetaan paikalle poliisi.

		• *Ketkä ovat siinä keskeiset toimijat?* Jokainen koulussa työskentelevä aikuinen on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen ja riitatilanteisiin havaitessaan niitä ruokalassa, välitunnilla, käytävällä tai luokassa. Tilanne lopetetaan ja ohjat otetaan aikuisen käsiin. Paikalle pyydetään tarvittaessa toinen aikuinen. Tapahtuneesta tiedotetaan myös osapuolten luokanopettajille, sekä tarvittaessa oppilashuoltoon yhteys. • *Miten prosessista on tiedotettu etukäteen?* - Henkilökunnan kokouksissa sovittu toimintamallista - Vanhempainillat • *Kuka vastaa tiedottamisesta interventiotilanteessa?* - Paikalla ollut aikuinen tai rehtori tilanteen vakavuudesta riippuen. - Riidan osapuolien huoltajille soitetaan välittömästi tai lähetetään Wilma-viesti, jos huoltajaa ei tavoiteta puhelimitse.

TAMPERE. FINLAND

3) Selvittely

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?

• Oppilaiden näkökulmien kuuleminen, oppilaiden yhteen saattaminen
• Ratkaisujen etsiminen ja luottamuksen palauttaminen
• Mahdolliset sanktiot
• Selvittelyryhmän kokoonpano määräytyy tilanteen ja osapuolten mukaan
	• Selvitetään silminnäkijät, huhut, tukijoukot, puolesta loukkaantujat ja polarisoitumisen estäminen
	• **Kirjaaminen**
	• Avoin dialogi tapahtuneesta, ns. identiteettipuhetta kuitenkaan vahvistamatta
	• Voidaan käyttää selvittelymalleja rakennetuista malleista
	  o SOPU, VERSO, KiVa-koulu tms.
	• Sovittelussa etsitään ratkaisuja ja katsotaan eteenpäin
	• Korostetaan väkivallatonta ratkaisumallia, puhumalla sopimista
	• Viranomaisia konsultoidaan tarvittaessa
		• *Miten huolehditaan siitä, että eri osapuolet tulevat tasavertaisesti kuulluiksi?*
		  - opettaja haastattelee osapuolet erikseen.
		• *Mihin koulu kirjaa selvittelyn?*
		  - Wilma-muistioon, Wilman Toimenpide-lomakkeelle tai tuntimerkintöihin
		• *Mitä työkaluja koululla on käytössä selvittelyn tueksi?*
		• *Miten selvittely dokumentoidaan?*
		• *Ketkä selvittelyyn osallistuvat?*
		  - Kaikki osapuolet ja tapahtuman nähnyt opettaja /luokanopettaja. Tarvittaessa selvittelyyn osallistuu kuraattori ja rehtori
		• *Miten mahdolliset sanktiot määräytyvät?*
		• *Miten huolehditaan niiden tasavertaisuudesta?*
		• *Kuka huolehtii tiedottamisesta ja yhteyden ottamisesta viranomaisiin?*
		  - Lastensuojeluilmoituksen tekee paikalla ollut aikuinen
		  - Rikosilmoituksen tekee rehtori
		• *Kenelle tiedotetaan ja miten?*

		- Asiasta tiedotetaan osapuolten koteihin puhelimitse tai Wilma-viestillä - Voidaan myös kutsua huoltajat koululle keskustelemaan tapahtuneesta.

4) Seuranta

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
• Asia käsitellään yhdessä, tunnistetaan tapahtumat, tehdään sovinto • Laaditaan yhteiset sopimukset: osapuolet määrittävät mitä tarvitsevat ja tarpeiden pohjalta tehdään sopimus • Mahdolliset sanktiot ja niistä huolehtiminen. • Tehdään johtopäätökset ja tarvittavat muutokset toimintaan. • Sovitaan aina myös seurannasta ja tarvittaessa jälkihoidosta	1. Käydään läpi, mitä opittiin 2. **Kirjaaminen** 3. Nimettömyys 4. Luottamuksellisuus 5. Konfliktien näkeminen oppimistapahtumina 6. Käytetään ulkopuolista tukihenkilöä tarvittaessa	- *Kuka vastaa seurannasta?* Aikuinen, joka hoiti selvittelyn - *Mitä asioita seurantaan kuuluu?* Osallisten haastattelu, kirjaaminen, tiedottaminen koteihin. (Uuden seuranta-ajan sopiminen) - *Miten toimitaan, jos sovitut asiat eivät ole toteutuneet?* Sovitaan uusi tapaaminen - *Kuinka pitkään seuranta jatkuu?* Kunnes sovittu tavoite on saavutettu.

• Toimijat: Koulun edustaja, osapuolet, tarvittaessa moniammatillinen tukitiimi koulun ulkopuolelta (lastensuojelu + perhetyö mukana) • Tiedotus huoltajille ja tarvittaessa sidosryhmille		